

София, 20 октомври, 2022 г.
изх. № 3353/20.10.2022

ДО Г-Н ИВАН ШИШКОВ
МИНИСТЪР НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВО

Относно: НАСОКИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СРЕДСТВА ЧРЕЗ ПОДБОР НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИЯ ПО ПРОЦЕДУРА „ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА ЖИЛИЩНИЯ СГРАДЕН ФОНД – ЕТАП I“, С ФИНАНСИРАНЕ ПО ЛИНИЯ НА МЕХАНИЗМА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ

Уважаеми г-н Шишков,
Уважаеми дами и господа,

От името WWF България се обръщаме към Вас във връзка с публикуваните за обществено обсъждане Насоки за кандидатстване за предоставяне на средства за енергийно обновяване на жилищния сграден фонд – ЕТАП I. Считаме тази инвестиция от Механизма за възстановяване и устойчивост като една ключова начална стъпка за постигане на декарбонизация на сградния фонд и за адресиране на проблема с енергийната бедност.

Изразяваме следните сериозни притеснения и забележки, свързани с проблемни аспекти на Насоките, като и някои конкретни препоръки и решения:

- 1) Обявеният общ размер на средствата по процедурата е 1 129 881 600 лева с включен ДДС, което е 75.5% от заложеното финансиране за енергийно обновяване на жилищни сгради (общо 1 496.4млн.лв.) и 95% от МВУ (1 189.5 млн. лв.), а националното съфинансиране от 306.9 млн. лв. следва да бъде осигурено от сдруженията на собствениците в размер на 70.6 млн. лв. и държавния бюджет 236.3 млн. лв.). Интензитетът на помощта е 100%, не се изисква съфинансиране от крайния получател на средствата.**

Проблем: Етап I от процедурата ще изчерпа 75% от финансирането по ПВУ и едва 25% ще бъдат приложени в модел на съ-финансиране, който се очакваше да бъде основната реформа заложена в ПВУ по отношение на енергийно обновяване на жилищни сгради. Устойчивостта на този модел, който до момента не е обявен, и неясен, остава под въпрос.

Препоръка: Етап I от процедурата би следвало да се отпусне за не повече от 50% от финансирането на ПВУ, и МРРБ да даде ясна информация към обществото, че следващите фондове ще бъдат отпуснати само при модел на съ-финансиране. Такава яснота в момента

липсва в горепосочените Насоки, и очакванията на всички граждани трябва да са, че този модел на 100% финансиране няма да продължи.

2) В дейности по изпълнение на мерки за енергийна ефективност предписани като задължителни са по външните сградни ограждащи елементи и по системите за поддържане на микроклимата.

Проблем: Не са включени покривните части, които са критични за намаляване на загубите и течовете в повечето сгради строени преди 1999 г., каквото е условието за кандидатстване. Отсъствието на този елемент означава, че много проектни предложения могат да бъдат изпълнени без да разреши една от основните причини за неефективни жилищни условия, която създава дълготрайни щети върху ефективното потребление на енергия.

Препоръка: Включване на покривните елементи в задължителните дейности по изпълнение на мерки за енергийна ефективност.

3) Изграждането на системи за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници за енергийните потребности на сградата е ограничено с изискването за ползването им само за обезпечаване на енергийното потребление в общите част на сградата, а произведената енергия да се ползва само за нуждите на сградата.

Проблем: По този начин се стимулира немалка инвестиция в оборудване, чиято икономическа целесъобразност е изкуствено ограничена и обречена. Липсата на възможност – законова и техническа – за връщане на произведената енергия в мрежата срещу заплащане или ползването ѝ не само за общи части, но и за потребление от домакинствата, е заплаха за бъдещото развитие на ВЕИ за домакинствата като инструмент за намаляване на енергийна бедност. Невъзможността инсталирането на ВЕИ в жилищни сгради да изпълни най-важната цел – намаляване на сметките за енергия на самите обитатели или увеличение на дохода на сдружението от продажба на излишната електроенергия – ще създаде негативни възприятия в обществото, че ВЕИ обслужват различен вид интереси, но не и тези на гражданите.

Препоръка: Премахване на ограниченията за производство на електрическа и/или топлинна енергия от ВЕИ само са за собствено потребление и разрешение същата да надхвърля необходимото потребление. Създаване на техническа и законова възможност преди приложението на Насоките както за връщане на енергията в мрежата, така и за употребата ѝ от домакинствата още сега. При невъзможност това да се извърши в Първи етап, то тази мярка да бъде предвидена при процедурата от Втори етап.

- 4) **Приоритет ще се дава на предложения за изпълнение на инвестиция за енергийна ефективност в съчетание с използването на възобновяеми енергийни източници, както и допълване на архитектурния облик на града.**

Проблем: Архитектурният облик на града ще заеме финансов ресурс, който ще измести друг за целите на ПВУ за повишаване на енергийната ефективност на жилищния сграден фонд, генериране на възобновяема енергия и намаляване на енергийната бедност.

Препоръка 1: Премахване на инвестиция в архитектурен облик като критерии за оценка на предложенията в Насоките.

Препоръка 2: Изразяваме подкрепа към приоритизирането на инвестициите в съчетание с използването на ВЕИ при условие, че се създаде масова техническа и законова възможност произведената енергия да се ползва и за собствени нужди от обитателите на сградата. В противен случай се създават нагласи за неефективно използване на публичен финансов ресурс.

- 5) **Възстановяване на разходите за ТО, ТП и ОЕЕ само на одобрените кандидати**

Проблем: При така наложени условия, не е ясно какво ще стане с разходите на останалите кандидати. Създава се усещането за несправедливост при неодобрение на проектите, и за риск от разход, който няма да бъде покрит или оползотворен по какъвто и да е начин.

Препоръка: Отсега да се обяви механизъм за финансиране на ТО, ТП и ОЕЕ на всички извършили тази дейност сгради, с възстановяване на разходите само за домакинства, отговарящи на критериите за енергийна бедност. Считаме, че след като публичният финансов ресурс още от етап първи няма да приложи дефиниции и критерии за енергийна бедност, то следва поне разходите за ТО, ТП и ОЕЕ да бъдат възстановявани само за енергийно бедни домакинства, без значение дали сградата ще е одобрена или не. Да бъдат създадени и стимули за сертифициране на сградите. По този начин се подпомага един друг процес на създаване на регистри на сградите, който отговаря на изискванията на Директивата за енергийни характеристики на сгради, и подпомага изпълнението на целите за масово сертифициране на сгради.

- 6) **Крайният получател следва да възлага дейности съгласно Постановление № 80 от 9 май 2022 г. за определяне на правилата за възлагане на дейности по инвестиции от крайни получатели на средства от Механизма за възстановяване и устойчивост“**

Проблем: Не е разписано ясно, че етажните собствениности от сгради до 5.880 м² РЗП ще могат да възлагат без процедура ТО, ТП и ОЕЕ. А етажните собствениности от сгради над 5.880 м² РЗП ще трябва да са приложили изискванията на ПМС 8. Създава се възможност за бъдещи конфликтни ситуации със ЕС на сгради над 5.880 м² РЗП, и необходимост от отговор на въпроса дали ще бъде възстановявана сумата за ТО, ТП и ОЕЕ разход при над 30 хил.лв. при положение, че те са с по-голяма РЗП?

Препоръка: Прилагане на равноправен подход за възстановяване на разходите както е уточнено в т.5) по-горе, и ясно разписване на основните изисквания от Постановление №80 за по-добра информированост на гражданите.

Надяваме се нашите забележки и предложения да бъдат взети предвид. Готови сме да предоставим допълнителна информация по темата.

Лице за контакт: Апостол Дянков, Ръководител програма „Климат и Енергия“, WWF България, тел. +359 886 745 777, ел.поща: adyankov@wwf.bg.

С уважение:

Веселина Кавръкова
Изпълнителен директор
WWF България

